

Šargarepa za Srbiju

Poziv NATO Bosni i Hercegovini, Srbij i Crnoj Gori da se uklane u program "Partnerstvo za mir" predstavlja podršku demokratskim snagama uoci izbora u Srbiji, ali nije ni sasvim politicki bezopasan, smatra Dominik Tolksdorf, strucnjak minhenskog Centra za primenjena politicka istrazivanja.

Ova ponuda je šargarepa zapadne zajednice za Srbiju; to je pokušaj podrške demokratskim strankama pred izbore u januaru. To se mora posmatrati i u direktnoj vezi sa pregovorima o statusu Kosova. Znak je jasan: dajemo vam mogućnost da vrlo uskoro budete primljeni u zapadne strukture ukoliko izbori budu imali razborit ishod i ukoliko dodje do rešenja rasprave o statusu Kosova na bazi saglasnosti, to jest, ako Srbija prihvati rešenje statusa Kosova koje predlaže Marti Ahtisari i ako, gledano iz dugoročne perspektive, prizna Kosovo.

Pri tome se mora imati u vidu i pitanje kakve interese slede Evropska unija i međunarodna zajednica. I EU i NATO žele veću demokratizaciju Srbije, kao i da postignu da Srbija prizna nezavisnost Kosova. NATO tu ima i svoje specifične interese, želi da konačno smiri Kosovo i polako zatvori to poglavlje, da ga uspešno okonča. Miran razvoj ka nezavisnoj državi bi trebalo da rastereti NATO koji će tako moći da smanji broj vojnika na Kosovu. To znači da bi vojnici mogli da se angažuju u drugim zemljama; NATO je u međuvremenu angažovan na mnogo zanimljivijim područjima u svetu.

Pored toga, prijem Srbije u program «Partnerstvo za mir» imao bi znatne političke posledice. Ako samo pomislite na to da je u pitanju zemlja protiv koje je NATO pre nekoliko godina vodio rat, njeno članstvo u tom savezu imalo bi znatno političko dejstvo. To unekoliko može da se uporedi sa situacijom u kojoj je Nemačka bila 1945. godine kada je primljena u zapadni savez. Problem je to što se Srbija još nije u dovoljnoj meri otarasila hegemonističkog načina razmišljanja iz 90-ih godina. Dalje, ona biva nagrađena za svoju pasivnost, i to i jeste toliko razljutilo Haški tribunal, jer, nagrađuje se zemlja koja nije ostvarila napredak na jednom određenom planu. Karla Del Ponte se s pravom ljuti, uostalom, Haški tribunal nije prethodno obavestio o odluci (NATO da se Srbija pozove u partnerstvo za mir).

S druge strane, tu je i sledeća opasnost. Zapad bi ovom odlukom želeo da utiče na izbore (u Srbiji) u januaru, ali pri tome se i boji da bi na tim izborima mogli da pobeđu radikali što bi za Srbiju tokom narednih godina značilo zaostatak. Srpski premijer Koštunica se poigrava sa tom opasnošću: Zapad se tako našao na opasnom koloseku: rizikuje gubitak kredibiliteta, jer dosad je prijem u program «Partnerstvo za mir» uvek uslovljavan saradnjom sa Haškim tribunalom. To pokazuje da je sada NATO postupio na neki način unilateralno i da više ne poštuje Haški tribunal i njegove odluke. A štetu bi mogli da pretrpe i zapadno orijentisani političari Srbije, jer mogu biti optuženi da su dobili izbore samo zahvaljujući podsticajima NATO i Evropske unije.

Dominik Tolksdorf (snimak i obrada: Sasa Bojic)